

Előfizetési díj:
Egész évre 8 Kor. Félévre
4 Kor. Negyedévre 2 Kor.
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetmények:
3 hasábos petitsor egyszer
18 fill. többszöri hirdetés-
nél 14 fill.

Nyilt-tör petít sora 24 fill.

ZALAMEGYE

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A lap
szellemi és anyagi részét
illető közlemények a szer-
kesztőséghez küldendők.

Bérmendetlen leveleket csak
ismert kezektől fogadunk el

Kéziratok nem küldetnek
vissza.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“, a „Zala-eggerszegi ügyvédi kamara“, a megyei községi- és körjegyzők, a „Kanyizsal és novai járási községi és körjegyzők együteté“-nek, valamint a „Légrádi takarékpénztár és önszegélyző szövetkezet“-nek hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

Szent István király.

Az emlékezés ezüst színű szárnya borul nagy Magyarországra. Üde illat csap vissza a messze multból. Napsugár ragyogása verődik a jelenbe a messze, nagyon messze távolból.

Az emlékezés fehér virága nyílik és balsamos lehe betölti a szívet. Hatalmas hangon zúgnak a harangok. Erős szózatjuk megragadja a lelket; kiforgatja belőle a közönyösség salakját, mely megülte; kidobja belőle a bánatot, a bút, mely beléje markolt . . .

Kirázza . . . kidobja mind . . . mind, mint kidobják a léghajóból a homokot, hogy teher nélkül felszállhasson a magasba, eszményi magasba; hogy repülhessen, szárnyalhasson messze, messze . . . oda, a hol még tiszta kék az ég, akkor is, ha felhők ülnek rajta; ahol még boldogok a dalos madarak akkor is, ha le is csap a sólyom . . . repülhessen oda, a multba, a mesebeli időbe.

Emlékezünk hajdani fényről . . . Oly jól esik ez a ragyogása a mai komor sötétségben, mely még a csillogó nyári nap sugaraiban sem olvad el! . . .

Emlékezünk egy nagy királyról, kinek trónja volt a jog és igazság, pajzsa a szeretet, palástja a fény. Az a fény, mely egy nemzet szívéből áradt ki és melyet láthatatlan tündér-ujjak szőttek ragyogó palásttá.

Emlékezünk egy nagy királyról, kit az elvont évezred sem volt képes eltörpíteni! A ki él és élni fog sokáig, a míg csak magyar leszen a magyar és magyarok hazája lesz a nagy Magyarország.

Emlékezünk egy nagy királyról, kinek nagy vala az ő bölcsesége, jövő évezredek kódébe ható; nagy vala az ő hatalma, igazságérzete, de legnagyobb a szíve, a lelke.

Emlékezünk egy nagy királyról, ki meghalt őregen, elaggulva, de a ki ifjan és életerősen él a magyar nemzet szívében.

Emlékezünk egy nagy királyról . . . de nem dicsérik. Hisz a tett dicséri önmagát. Az alkotá-

sok, melyeket teremtett, az épületek, melyeket bölcsesége, lángesze létrehozott a semmiből, jobban magasztalják őt, minként a szó, mely elhangzik a levegőben, szétoszlik a semmiségben.

O nagyon siralmas lesz az a kor, vigasztalanul sivár az a jövő, melyben a törpe epigonok méltatni kell majd a nagy törvényhozót, a keresztény vallás első magyar profétáját!

Áldatlan leszen az a nemzedék, átkozott az a fiatalság, melynek minduntalan emlékezetébe kell majd idézni a nagy királynak emlékét.

Mert ez azt jelentené, hogy a szívekre ült, durva kéreggé vastagodott por rászállt a nagy király alkotásaira; a felejtés sziklája rágördült a nagy király törvénykönyvére.

O nem leszen jövő az a jövő, melyben azt a porréteget le-le keil kapargatni, azt a sziklát el kell tolni, hogy ideig-óráig megpillanthassa a korcs nemzedék a hajdani nagyság fényét.

Nem lesz jövő az a jövő, de lassu elszunnyadás, halk kihamvasás, biztos léptekkel közeledő elkerülhetetlen halál, végenyészet.

Emlékezünk egy nagy királyról, ki nagy volt, mert nagygyá tette nemzetét; szent volt, mert szentté avatta az új vallást a pogány Magyarországon. A nagygyá tett nemzet nagyinak, a szentté avatott vallás szentnek ismeré el őt.

Emlékezünk Istvánról, a nagy királyról, a szentről. A lélek visszatér a mult fenséges templomától a profán jelen zibongó zajába. Hosszu utat tett meg. Tele szívtá magát illattal, teleítta magát fényvel, nagy eszmék elenyészhetlen nagy ragyogásával. Teleszívtá magát bámulattal, hódolattal s most szárnytörötten hull le a „ma“ sáros kövezetére.

Nagy a sötétség, egyre jobban nő az árnyék, mintha alkonyodnék. De nem! A fény, a mit magával hozott a lelkünk a multból, lassan átszűrődik a jövőbe sejtelmesen derengő reménységgé. Ezüstös fátyolt terít a jelen szürkéségére és ajkunk azt susogja: „Él szent István.“

Vidéki kiállítások.

Nagyon érthető s több tekintetből méltánylást érdemlő törekvése a jelen társadalomnak, hogy amit az iparos a műhely zajában, a mezőgazda az Isten szabad ege alatt, a napfény és az eső dajkálása mellett termelt, időközönként összegyűjtve elébe tárja azoknak, kik hazánk anyagi gyarapodását érdeklődéssel tekintik. A kereskedés oly neme az, melyben a hűségnek a nyoma se látszik; az önértet oly nyílvánulása, mely menten minden gögtől, örvend a a verejtekkel szerzett eredménynek.

A magyar Alföld két nagy városa rendezett az idén vidéki kiállítást: Kecskemét és Makói- és a tapasztalatok, a melyeket azon szerezni alkalmunk volt, azzal a jóleső tudattal töltönek el bennünket, hogy az ország közgazdasága a borus politikai látóhatárol magát befolyásolni nem engedve, halad a tökéletesedés és a gyarapodás útján.

A gáncsolók mint kifogást emlegetik ugyan azt, hogy ezeken a kiállításokon a vidék különleges termékei mellett nagy tért foglaltak oly készítmények, melyek a hazának egyéb vidékein termeltettek. És a vidéki középpontokat valólják azért, mintha idegen tollakkal ékesítve magukat, hatáskörüket túlhaladó ambícióval részleges országos kiállításokat a arnának rendezni. És ebben igen téves felfogás nyilvánul, mert a kiállításoknak nem csak az a feladata, hogy bemutassák, mit tudnak helyben előállítani, hanem egyszersmind a tanulmányozó számára oly kifogástalan mintákat is kell befogadniok, melyek az ipar és földművelés leendő tökéletesítése céljából vezértárgyakul szolgáljanak, ösztönzésül nagyobb területi versenyzés céljából.

Magyarország jövő közgazdasági fejlődésének nagyon is érdekében áll, hogy az eddig követett utakat elhagyja, hogy az avitikus felfogástól vezérelt — mezőgazdasági művelési eljárással szakítson. Hogy ne csak a gabona termelés legyen úgy a nagy, mint a kis birtokos egyedüli célja, hanem

A „Zalamegye“ tárcája.

Kund.

Történelmi rajz, Szt. István korából.

Irtá: Szilágyi Ferencz.

Nyugalmas, csendes éj borul a karámra. A bessenyők nyüzsgő tábora elült s háromszoros gyűrűvel övezi a sátorok száza a harcizosok legdrágább kincsét: a Sheruzád királynő mensesét. A hallgatag pusztai éjszakát csak egy-egy nyugtalan csikó dobogása, egy-egy tüzes táltos nyertése zavartja meg. . . . A parázsló őrtüzek nagy néha lángra kapnak, és sziporkázva repdesnek szét a vörös szikrák. — Mikor az őrt álló bessenyő harcizos egy-egy marék gyantás rőzsét vet az elhamvadt fővényre. —

A tábor előtt vérvörös byzanci posztóból áll Sheruzád, a pusztai asszony sátra. — Széles arnyékát messze ékben veti a síkra, melyet ingoványos, morotvás nádas határol. S a hogy hűs éjeli szellő véges végig zúg — bűg a hajlongó náderdön, egyszerre csak nesztelen óvatos léptekkel surran ki a parti rokettyésből egy sötét bő köpenybe rejtőzött alak. Meghuzodzkodva az áthatlan árnyékban, végig sietve kerüli meg a hatalmas fejedelmi sátrat, míg annak végére ér, hol a fejedelmi asszony szolgálói nyuszsanak. Itt megáll, előveszi elrejtett kobzát és melabús dallamos hangon bűgja el bánatát:

Rebben, lebben az éj szárnya,
Dereg az ég nemsokára,
Hold keltétől virradóra
Szűzboldogság minden óra.
Mert tenálad lehetek. —
Pirkadástól napnyugtára

Akkor van csak éjszakája
Az én szegény szívemnek.

Mégogyszer megrezgettette kobza hurjait s ahogy az utolsó hang is elveszett a sűrű éjszakába, a sátor ajtaján kisurrant Csilla, a pusztai nagyasszony legkedvesebb szolgálója. —

Az éjféli dalmok alig ápolta még a keblén pihegő bessenyő leányt, midőn hirtelen kürtzso verte fel a karám nyugalmát. Egy pillanat alatt fellobbantak a szürkés fenyőszálak s a megriadt tábor nyüzsgöve kapta fel vértjét, puzdráját. —

De mikor a tajtékzó lovon érkező túlköszben Erdélyi Gyula vajda csatlósát ismerték meg, ki fontos üzenetet hozott a Sheruzádnak, riadó éljenzésben olvadt fel a lázas készülődés.

De már is meglátták Csillót az idegen dalmok karjai között s egetverő diadalordítással özönlötték körül a szepegő leányt.

A daliás, komor tekintetű férfi kemény, aczélos tekintete hidegen mérte végig a körötte hullámzó tömeget. Rivalogva szállt ajkról ajkra az örömszó: megvan Kund, — Gellért püspök legkedvesebb papja. —

Bilincsbé verve vitték vissza Kundot Fehérvárra. A székesegyházi apát szívesen adta meg a követelt váltásdíjat, a háromszáz aranyat, mert szigorú büntetéssel akarta megtorolni a hitehagyott lelkipásztor vétkét.

Ezrivel özönlött be Fehérvár kapuin a magyarság. István király törvénynapot ültének híre mindenkit felkésztetett a koronázó városba.

A székesegyház előtti téren állott a fejedelem ékes trónusa, mely elé legelőször is Kundot vezették.

Az olasz apát czikornyás szóáradattal sorolta fel az ifjú bűneit, ki lehajtott fővel pírulva állott a hatalmas király előtt.

Ejelenkint levette barna csuháját, igrizc köntöst

vett magára s átszökött a hitetlen bessenyők táborába. Ezzel oly bünt követett el, melylyel nagyon is megérdemlette az apát javasolta büntetést . . . . . a kintpadon való halálra gyötretést.

A nép elégedetlen mormogással fogadta az idegen pap harsogó beszédét, melynek végén újból a vakmerő tett legszigorubb megtorlását kérte. —

Most István király maga elé intette az ifjut:

Kund, Tass fia — szeretted-e a bessenyő fejedelem asszony rabszolgánójét, Csillát? —

Szeretem — uram királyom, s boldog vagyok, hogy érte meghalhatok, — felelte a kérdezett messze halatszó érczes hangon.

— Elfelejtetted-e, hogy Krisztus urunk szolgájának esküdtél fel és csak az ő parancsának szabad engedelmeskedned?

— Nem vétettem — királyom, semmit sem az ő parancsai ellen, a szeretet hitének vagyok gyermeke — és szeretek.

— Nos — tehát halld büntetésed, szolt a király, s a hogy felemelkedett trónusán sugár alakja, messzire ellátszott az — óriási téren, míg a nép visszafajított lélegzettel leste szeretett uralkodója szavát:

Még ma átmész a bessenyő táborba, és megmondod Sheruzádnak, hogy minden váltásdíját megadok Csilláért. És ha itt lesz, örökös rabságra ítélek, mind halálig rabja leszel teleségednek, a bessenyő leánynak!

Midőn a fejedelem jóságos mosolylyal fejezte be szózatát, Kund zokogva borult trónusa lépesőjére s nem egy marcsona harcizos viharedzett arczán pergett le egy-egy forró könyvesep. —

De a meghatottság néma esendjét csakhamar riadó éljenzés verte fel — s egekre törő örömszivaj hirdette István király jóságos szívet. —

a föld nagy értékét jobban kihasználva, a földművelés mellék termékeire legyen figyelemmel.

És ezek a kiállítások megmutatták, hogy mily sokféle s mily nagy értéket képviselnek azok a melléktermékek, melyek az Alföld ékes rónaságain az ember szorgalmát jutalmazták.

Nagy ipar pedig nálunk csak keletkező félben levő, annak készítményei bizony csak elenyésző csekély mértékben voltak kiállítva, de annál nagyobb örömmel töltött el az a tapasztalat, hogy a házi ipar és a női kézi munka méltóan volt képviselve a kiállításokon. Mert hiába. — hogy valamikor a dús Kánaán ne csak tejjel és mézzel lássa el lakóit, hanem hogy a jelenkor nagy ipari versenyében szintén helyt állhasson, az arra való termettség leginkább a kézügyességétől és a türelemtől függ, melyre az alföldi lakosság házi iparral való foglalkozása közben szert tehet.

A kisipar készítményei is kielégítőek voltak; csak is kielégítőek, a körülményeket tekintetbe véve. Sajnos, a mi kisiparosaink nem haladnak eléggé a korral s még mindig nem látják be, hogy mily nagy fontossága van a kisiparban is a munkagépeknek. Vagy talán ezen belátás meg is van, csak nincs elegendő anyagi eszköz azoknak beszerzésére. Legyen az ok akár egyik, vagy másik, ipartestületeinknek a jövőben feltétlenül foglalkozniok kell azzal a kérdéssel, mikép lehetne a törekvő iparosnak azokat az eszközöket rendelkezésére bocsátani, melyeken ipara számára a modern tökéletes technika által előállított különböző munkagépeket beszerezhesse.

A gépeket mumusnak szokták felállítani és azt szokták mondani, hogy a gép nélkülözhetővé teszi a kézimunkást. Mintha a most szerzte elterjedt varrógépek feleslegessé tették volna a ruhaiparral foglalkozó iparost?

A magyar kisipar még mindig igen szűk ösvényeken halad, nem terjed eléggé sem mennyiségű, sem minőség szerint. Hogy ez jobbra forduljon, hogy a magyar iparos foglalkozásánál mind azokat a vívmányokat felhasználhassa, melyekre az — előrehaladt tudomány és technika képesít: szükséges, hogy a magyar ipartestületek figyelme a munkagépek felé irányuljon és azoknak minél szélesebb körben való alkalmazásba hozatalán fáradozzék.

Mikor az említett két vidéki nagyobb kiállításról immár megemlékeztünk, a bennünket közelebből érdeklő kisebb kiállításról kell szintén beszélnünk, melyet évente a helyi iparostanonciskola rendez. Igaz, hogy városunkban az érdeklődés a kiállítás szemben igen csekély, mert a hivatalos tényezőkön kívül alig veszi figyelembe városunk polgársága, de ez a közöny semmit sem ront le a kiállítás nagy fontosságából. Sokkal jobban bánt az, hogy ily szűk körre szorítkozik ez a kiállítás, tekintve úgy a kiállítókat, mint a kiállított ipari termékeket. Igaz hogy első sorban a tanoncok munkáinak van szentelve ez a kiállítás, de nem ragadhatja-e meg az ipartestület az alkalmat, és a mikor a tanoncok kiállítják szorgalmuk termékeit: úgy a segédek, mint a mesterek nem állhatnának-e elő mintaszerű készítményeikkel? — Az iparos tanonciskola kiállításának keretében mily egyszerű eszközzel jöhetne létre a helyi ipar kiállítása is, s mily buzdítólag hatna a tanoncra, ha mestere munkája mellett megvonulhatna az ő szerényebb készítménye. Az eszme, hogy a munka egyesít, s csak a munka tökéletessége választ el, bevésődne a fiatal elmébe, tökéletesedésre és versenyzésre buzdítván őt.

A kiállított termékekre nézve megelégedéssel kell nyilatkoznunk. Aki ismeri a mi iparos tanoncainknak életét, valóban csodálnunk kell, hogy mily nagy mértékű önmegtartózkodást gyakoroltak, mikor a szűkre szabott nyugalmi idejük nagy részét a kiállításnak szánt tárgyak elkészítésére fordították. Csak hogy míg a cipészek, csizmaziák, lakatosok kellő számmal voltak képviselve, addig úgy a szabó, mint az asztalos ipar csak egy-egy tárggyal vett részt a kiállításon.

Általában véve pedig nem láttuk teljesnek a kiállítást. Mert a kiállított termékek mellé oda kellett volna tenni azokat a szerszámokat, esetleg munkagépeket melyekkel azokat előállították. S a tanoncot már kezdettől fogva hozzá kell szoktatni, hogy legcsekélyebb keresményét is a munkájához szükséges szerszámok beszerzésére fordítsa. A mester szerszámát így jobban meg tudja becsülni; hisz a magáét is kimélvni megtanulja és a mi a fő, takarékosra szokik. Továbbá nem szabad e mellett elfelejteni az ember azon természetes hajlamát is, hogy tulajdonának tökéletesítésén egyre fáradozik, s akadhat

oly iparos tanonc is, a ki az ő szerszámán oly változtatásokat tesz, melyek egész új irányt adhatnak a nyers anyag feldolgozásának.

Felhívás a megye gazdaközönségéhez.

A mennyiben az ország több pontjain már létesültek vajtermelési központok, a zalavármegyei gazdasági egyesület is indítatva érzi magát, hogy ezen üdvös és különösen a kisgazdák érdekében nagy fontosságú ügyet szintén felkarolja és saját hatáskörében a leghatásosabban támogassa.

Ép ezért Keszthelyen f. évi szeptember hó 1-én — a mely napon d. e. 11-órakor a gazdasági egyesület rendes évi közgyűlését tartja, ugyanott d. u. 3-órakor a város-háza nagytermében és tekintettel megyénk földrajzi fekvésére, f. évi szept. 9-én a gazdasági egyesület helyiségében szintén d. u. 3 órakor előértekezletet tart a vajtermelési központ és az ehhez szükséges tejszínállomások létesítése érdekében.

Tekintve, hogy vármegyénk úgy fekvése, valamint gazdasági viszonyai folytán ily intézmény létesítésére hazánkban úgy szólván legkedvezőbb helyzetben van, a mely körülmény ennek felvirágzását már eleve is biztosítja.

Felhívjuk a gazdaközönség figyelmét és kérjük, hogy a fent jelzett napokon tartandó értekezleten saját jól felfogott érdekükben minél számosabban megjelenni szíveskedjenek.

Ifj. Voigt Ede.
gazd. egy. titkár.

Herle'ndy Ferenc,
gazd. egyesületi elnök.

Megeyei élet.

A vármegyei közigazgatási bizottság augusztus havi ülését dr. Jankovich László gróf főispán elnöke alatt f. hó 13-án tartotta.

Az alispán havi jelentése a közigazgatás egyes ágaiban július hóban előfordult eseményekről, valamint a vármegyei t. főorvosnak a július havi közegészségügy állapatairól szóló jelentése felolvastatván, a közigazgatási bizottság azokat tudomásul vette.

Pana z emeltetvén az iránt, hogy a m. kir. állatorvosok a fuvar- és napidíj felszámításánál szabálytalanul járnak el, a tapasztalt szabálytalanságok megvizsgálására a vármegye alispánja a törvényhatósági állatorvossal együttesen kiküldetnek; a tőfeji vasúti marhaszállítás ügyében szintén az alispán részéről előterjesztés teendő.

A nagykanizsai sóhivatalnál a só kiszolgáltatása körüli eljárásra nézve panasz tetetvén, a bizottság a kir. pénzügyigazgatóságot megbizta, hogy a szóban forgó ügyet vizsgálja meg s annak eredményéről a legközelebbi ülésen tegeyen jelentést.

A közigazgatási bizottság a kereskedelemügyi miniszter megkeresésére a törvényhatósági közutak műszaki szolgálatát ellátó kir. államépítészeti hivatal személyi és dologi kiadásaihoz az 1901. és 1902. évekre is az előző években fizetett és évenként 9682 kor. 92 fill t. kitevő összegben állapította meg.

Tarányi Ferenc nagybirtokos a boba—tapolcai vasúti vonal 230/231 szelvényei között Nyirak megállóhely mellett levő kertjében épülő váróhelyiség céljaira szolgáló épület emelésére az építési engedély megadását kérvén, a tüzérvai helyszíni tárgyalást Barcza László bizottsági tag elnöke alatt a közigazgatási bizottság elrendelte.

A közigazgatási bizottság tudomásul vette a kereskedelemügyi miniszter leiratát, melyben tudatja, hogy a mikosdi urodalom Endréd nevű majorjától Zalabér vasúti állomásig tervezett iparvasút építésére az engedélyt Zierer Vilmosnak megadta.

Singer Vilmos szelenczei bányászvállalkozó a mura-szerdahelyi vasúti állomás mellett gépházat szándékozván építeni: a tüzérvai megállapítási céljából Ziegler Kálmán bizottsági tag elnöke alatt a közigazgatási bizottság a helyszíni tárgyalást elrendelte.

A pécsi posta és távíroda igazgatóság értesítése szerint a kereskedelemügyi miniszter hajlandó Zalabáron a távírdát berendezni, ha a község egyszer- és mindenkorra 1700 koronát és a hivatal fennállása idejére évi 500 korona nyers fátírdai bevételt biztosít. A miniszter rendeletét a közigazgatási bizottság kiadja a járási szolgabíróknak, hogy a községgel a rendelet értelmében tárgyaljon és annak eredményéről tegeyen jelentést.

A bizottság tudomásul vette, hogy Balatonhidvég pusztát a kiskomáromi posta hivatal kézbesítő kerületéből a zalaváriába csatolták.

A kereskedelemügyi miniszter Szentjakab község kérvényét, hogy a postahivatal Miháldról Szentjakabra helyeztessék, ez utóbbi község postaforgalma miatt nem teljesítette, ha azonban a község óhajta, úgy a nagyrécei postahivatal kézbesítési köréből a miháldiába helyezze át. A bizottság a rendelet alapján a szolgabíró útján nyilatkozattételre szólítja fel érdekelt községet.

Gyömörő község kérvényét postahivatal felállítására tárgyában, mivel nevezett község a megállapított hozzájárulást nem hajlandó megadni, a miniszter nem teljesítette.

Az 1901. évben teljesített szállítások és építések felülvizsgálásához bizalmi férfiakul a közigazgatási bizottság kiküldte a Pozsony vasúti vonalon Zalabóvótól Mura-szerdahelyig Hajós Mihály törvényhatósági bizottsági tagot, Mura-szerdahelytől folytatólag, valamint a Pécs-Varasdi utvonala Ziegler Kálmán közigazgatási bizottsági tagot, Nagykanizsa város területére Eperjesy Sándor közigazgatási bizottsági tagot, a Nagykanizsa—tapolcai utvonala

Nagykanizsától Keszthelyig gróf Battyányi József közigazgatási bizottsági tagot, Keszthelytől Tapolczáig és a Budapest—gráci utvonalon Sümeghtől Tapolczáig Hertelendy Ferenc közigazgatási bizottsági tagot, Sümeghtől Zalabérig pedig dr. Gyömöréy Vince közigazgatási bizottsági tagot.

Tőfeji községek és a kerületi birtokosságnak a tőfeji vasúti állomásnál postahivatal felállítására tárgyában beadott kérelmét a bizottság pártolólaj terjeszti fel.

Csáktornya város a Budapest—fümei telefon hálózatba való felvételhez helyiséget ajánlott fel, de mivel azért 800 koronát kér, az állam pedig csak 400 koronát akar adni, a hálózatból a várost kihagyták. A közigazgatási bizottság Ziegler Kálmán bizottsági tag indítványára feliratilag megkeresi a kereskedelemügyi minisztert, hogy az a-lampénztár terhére a 400 korona különbözeteit elvállalni szíveskedjék, tekintettel a város helyzetére és arra, hogy sok áldozatot hoz egyébként is és a telefon a kereskedelem fellendítésére szolgálva s ez uton a bevételek által fedezetet nyerne.

Kir. tanfelügyelő havi jelentése szerint meglátogatta a balatonfüredi állami Erzsébet szeretetházat, a balatonfüredi felsőnépiskolát, melynek teljes kifejlesztése és személyi ügyeiben az igazgatótanács elnökével a helyszínen értekezett; megtekintette a balatonfüredi r. kath. iskola új épületét. Az iskolafenntartásnak a miniszter által elrendelt megállapítása ügyében helyszíni tárgyalást tartott a felsőörsi érdekeltséggel. — A zágrábi egyházmegyei főhatóság megkeresésére jelenvolt Miksavárott az ottani r. kath. iskola személyi ügyeiben tartott tárgyaláson — Baksán értekezett az állami iskola gondnokságával a negyedik tanóró, annak lakása és a faiskola ügyében. — Megtekintette a barabási községi iskola új épületét s ugy itt, valamint Lentikápolnán a felszerelés és melléképületek ügyében személyesen értekezett érdekeltekkel. — Megtekintette a Kerkakálócza—kozmadombjai községi iskola új épületét, melynek melléképületei, felszerelése és kutja ügyében a helyszínen intézkedett. — Pórszombaton a gondnoksággal tartott ülést a második tanítói állás szervezése ügyében. — Jelenvolt a zalaegerszegi két kisdudovoda záróünnepélyen. — Járási főszolgabíróval Bakon tárgyalta a képviselőtestülettel és iskolaszékekkel az iskola jellege, a tanító új díjlevele és fizetési hátralékának leszámolása ügyében.

Zalanémetfalui községek iskolaépítése a bizottság 1902. tavaszig halasztást engedett.

Berényi Miklós tanító korpótelekának ügyében a bizottság a miniszterhez előterjesztést tett.

A felsőörsi r. kath. iskola fenntartásának ügyében a miniszterium által elre delt tárgyalásról felvett jegyzőkönyv bemutattatván, mivel a bemutatott „egyházi látogatás”-ban a kántortanítónak a r. kath. hitközségtől megjáró javadalmi vannak felsorolva, míg ugyanezen „egyházi látogatás” 6 ik pontja szerint a tanítónak a jelenkori prépost jótéményéből van 140 frtja; a felsőörsi r. kath. felekezeti jellegű iskola fenntartójának a felsőörsi r. kath. vallási közönség egyeteme mondatott ki annál is inkább; mert a prépostok jótéményének gyakorlatát, rájuk róható köteleességek jogcímével, főleg az iskolafenntartással járó oly újabb köteleességgel szemben, mint a szóbanforgó nyugdíj-járadmány, nem tartható.

A pölöskefői községi iskolai tanító borjárulmányának kölcsönös megegyezés alapján pénzürtékre történt megváltása tárgyában felvett jegyzőkönyvet a bizottság azzal hagyta jóvá, hogy az új díjleveleket megerősítés végett az iskolaszék potólólaj terjeszse be.

Felolvastatott a m. kir. közigazgatási bíróságnak döntése a zalaapáti urberes birtokosságnak a közigazgatási bizottság végzése ellen való felebezésére. A döntés, mely szerint a közigazgatási bíróság a szóban forgó ügyben hatáskörét nem alapítja meg s a felfolyamodásnak címzett panaszt az ügy érdemébe való beavatkozás nélkül visszautasítja, a bizottság érdekelteknek kiadja.

Kir. tanfelügyelő beutatta a baki községi iskola jellege ügyében a járási főszolgabíróval a helyszínen megtartott képviselőtestületi gyűlésnek az iskola állapítására vonatkozó határozatát, amelyet a bizottság tudomásul vett s a tárgytalan felfolyamodás iratát érdekeltek visszaadja.

Juhász Antal keszthelyi községi népiskolai tanító díjlevelét a bizottság megerősítette.

A gelsei és újudvari gyermekmenedékházakról szóló jelentést a bizottság tudomásul vette.

A szentjakabfai r. kath., a pusztamagyaródi r. k., a kilmáni községi, a balatonkiszőlősi r. kath., a bazitai r. kath. iskolák államegely kérvényét a bizottság a miniszterium oz pártolólaj terjeszti fel.

Az árvaszéki elnök jelentése szerint a fogalmazói kárnál június végén hátralékban volt 6.720, július hóban beérkezett 4.429 és így elintézés alá került 11.149 ügydarab, amelyből július hóban elintézték 4.911 ügydarabot és így július végén hátralékban maradt 6.238 ügydarab; az irodánál június végén hátralékban volt 1.166, július hóban leírás végett kiadtak 4.911 ügydarabot és így elintézés alá került 6.087 ügydarab, amelyből júliusban leírtak és expedáltak 5.260 darabot s így július végén hátralékban maradt 817 ügydarab.

A kir. pénzügyigazgatóság jelentése szerint a földadó nyilvántartásnál júliusban magán 60 k 478, hivatalos hatóságok 110 birtokváltozást és 107 jelentétek be, amelyhez az előző időről fennm radt 5.293 esetet hozzáadván, elintézésre került 5.831 birtokváltozást eset, amelyből keresztlv vezettek 5.771 et s így keresztlv zeteetlen maradt 110 e-et; július hóban b jelentétek: tűzvést 1, árvizárt 4, jégkárt 3, phloxara kár 45 székenegezést 5, egérkárt 2, összesen 60 községből; a phloxera kárak kivételével a többirelele e a a t a penzügyigazgóság már helyszínelte és letárgyanta; szőlődezmaváltság tartozásból júliusban 20. 622 kor 81 fill tóroltek; július hóban egyenes adóban befolyt 184. 676 kor 7 fill; a f. évben januártól június végeig 1, 168. 660

kor 43 fill. Az adóhátralek július végén: 2., 998. 176 kor 11 fill egyenes adóban, 132. 268 kor 47 fill hadmentesség díjban, 1. 339. 905 kor 82 fill szőlődezmaváltságban, 1. 065. 757 kor 99 fill belyeg- és jegyilletékben, 18. 541 kor 22 fill egyenértékűilletékben, 83. 787 kor 12 fill fogyasztási és italadóban, 22. 989 kor 41 fill italmentési illetékben vagyis összesen 5. 661. 366 kor 14 fill, mely a múlt év július havában volt 6. 420. 499 kor 52 fill hátrallekka szemben a f. évben 759. 133 kor 38 fill. hátralek csökkenést tüntet fel.—Leirtak januártól július végéig egyenes adóban 118. 999 kor 54 fill, hadmentesség díjban 2. 463 kor 49 fill; fizetési halasztást 11 esetben, ideglenes házárdómentességet 30 esetben engedélyeztek.

Közegészségügy.

Dr. Háy István vármegyei t. főorvos a vármegye területén július hónapban előfordult közegészségügyi állapotról és egyéb, a közegészségügyet érintőkről, a következő jelentést terjesztette elő a közigazgatási bizottság augusztusi gyűlésén:

Az időjárás az egész hónap folyamán száraz és nagyon meleg volt, kevés és e mellett csak szörványos csapadékkal.

A felnőttek közegészségi állapota teljesen kielégítő volt, amennyiben igen kevés megbetegedés fordult elő s az is inkább mint váltólag és béihurut jelentkezett, amelyek az igénybe vett gyógykezelésre csakhamar engedtek.

A gyermekek közegészsége nem volt kedvező, mert ezeknél nemcsak a heveny gyomor- és béihurutok nagyobb halálozással gyakoribban észleltek, hanem azért is, mert a kanyaró járvány a tapolcai és novai járásokban még mindig, az alsóendvaiban pedig a hőkhurut uralkodik, s ezek mellett a perlaki járásban a lefolyt kanyaró járvány után igen sok tüdőlob észleltetett.

A fertőző bántalmak közül romboló toroklobban beteg volt 11, gyógyult 8, meghalt 3; vörhenyben beteg volt 4, gyógyult 3, meghalt 1; kanyaróban beteg volt 132, gyógyult 98, meghalt 2, ápolás alatt maradt 32; hasi hagyományban beteg volt 10, gyógyult 6., meghalt 1, ápolás alatt maradt 3; hőkhuruban beteg volt 59, gyógyult 10, meghalt 2, ápolás alatt maradt 47; fültömirigylobban beteg volt 11, gyógyult 11.

Rendőri boncolást 5 esetben teljesítették, melyeknél a halál legközelebbi okát 3 esetben szívvelhűdés, egy esetben agyarázkódás, egy esetben pedig béihurut okozta.

Külső hullaszemle előfordult 18 esetben, súlyos sérítést 8-szor jelentettek be.

Öngyilkosságot 6 egyén követett el és pedig 4 (Varga Sandorné Köveskália, Bokros János Keszthelyen, Minosz Mihály Sajtörön, Kovács Elek Nagylengyelben) magukat felakasztották, 1 (Jahn Ernő Keszthelyen) magát agyonlőtte, 1 (Tóth Juli Hottó) magát agyonszúrta.

Véletlen szerencsétlenség általi halálnak 11 egyen esett áldozatává; ezek közül 5 (Istváni Károly revülőpi, Bolla Terez szentgróthi, ifj. Csók Lajos 13 éves lent-szombathelyi, Vranus István petriventei, Pongrácz Mihály muravid) vízbe fullt; 2 (Sömen Pálné, Schaffarics Györgyne dravacsányi) villám által agyon sújtott; 1 (Ujváry György Sáskan) napszúrás, 1 (Markovics Pálné Redicsen) a tenyesbika által okozott sérülések, 1 (Markovics Ivan Aiseldány) a fáról történt leesése alkalmával szerzett testi sértesek, végre 1 (Jankóczy Vincze alsódomborui) a fűrészes gép által okozott zúzódás sértesek következtében halt el.

Elmekórának 4 esete képezte a hivatalos beavatkozás tárgyát, közülük kettőt a kózkórházba, egyet a lipótmezei tébolydába szállítottak, egyet pedig, mint csendes elmebeteg, házi ápolás alatt hagytak.

Vesztség gyarmájában levő eb Keszthelyen 5 egyént mart meg, kiket vedoltás céljából a budapesti Pasteur intézetbe szállítottak.

Hét éven aluli gyermekek közül gyógykezelésben nem részesült 71. Az elsőfoku hatóság e miatt 16 elmarasztaló és 25 felmentő végzést hozott, a többiekre nézve pedig a tárgyalás folyamatban van.

A fennálló egészségügyi törvények és rendelkezések végrehajtását a járási tisztviselők ellenőrizték 53 községben és 3 jegyzőségben.

E hónapban felülvizsgáltam a Keszthelybalatonparti fürdőtelepet, a hevízi gyógyfürdőt, mely utóbbinál a gyógydíj célszerű felhasználásának nyoma most már nemileg észre vehető, továbbá a hávízi kézi és a nagykanizsai Reik-féle nyilvános gyógyszertárakat.

Vármegyénk közgazdasági állapota.

Gruner Lajos megyei közgazdasági előadó a vármegye július havi közgazdasági állapotáról a közigazgatási bizottság augusztusi havi ülésén a következő jelentést terjesztette elő:

A lefolyt július hónapban igen változatos időjárás uralkodott. Széles, hűvös idő, felváltva zivatarokkal jött pártás esővel, — ezután a hó vége felé ismét szárazság, hőség. Az aratás azonban a munkálatok előm netele szempontjából — általában véve kedvező időben folyt le; a takarulás is jó részt akadálytalanul történhetett meg; mert a többszöri esők csak futó esők voltak, amelyek behatása mulandó maradt, — sőt vármegyénk számos községében nem is volt csapadék a múlt hónapban és épen ilyen helyeken különösen jelentkezett leginkább az általános takarmányhiány, mely ez idén majdnem nagyobb baja a gazdának, mint a gyenge termés.

A zivatarok kiseretében vármegyénk több községében az elmúlt hónapban jégeső is fordult elő, de mivel a termés nagyobb része ez időtájtban már lábon nem állt, ezen jégesők csak a zabban és a szőlőben okoztak némi kárt. Mégis jelentékeny jégeső volt a múlt hó 14-én Balaton-Edericsen, hol a szőlő termés nagy része meg-

semmisült; — továbbá a folyó hó első napján Kanizsa vidékén, ahol ismét a szőlőhegyek szenvedtek jelentékeny kárt. A cséplési munkálatok jórészt kedvező időben folytak le, de mindinkább megérsítettek a mezőgazdák azon előérzetét, hogy a jövő évi termés a gyengébb terméshozatéhoz sorolható, — számos helyen meg az amugyis nem magasra vitt megyei átlag sem éretett el és egy és ugyanazon határiban az öntés tekintetében nagy eltérések mutatkoztak. De jobbára családással végződött a remény, — mely legérzékenyebb volt a fötérmenynél, a búzánál.

Az aratást megelőző nagy szárazság és hőség, rozsdás — nem különben a rovarok is sok kárt okoztak, mely utóbbiak munkaja leginkább a kasza alatt levő gabonánál volt még csak látható.

A cecydonia aknamunkája első sorban áll itten. Csalódás volt tehát majdnem mindenütt és csak kevés vidék es gazdaság érte el a múlt évi átlagot a szemben, mégkevesebb pedig a szalmában. A szalmában levő különbözet ez idén pedig azért érzékeny, mert mint takarmánypótló, a szalma nagy házagot van hivatva betölteni az állat-állomány takarmányozásánál — a következő tél folyamán.

A gabonafélék minősége is igen különböző. Átlagban azonban a minőség kielégítő s a hol a betakarítás jó időben folyt le, jó nehéz minőségű buza és rozs is található. Az árpa, zab aratási időszaka alatt leesett csapadékok folytán sok helyütt sárga, sőt barnás és nem mindentől súlyos zabokban túlsúlyban van a könnyebb árú. A földművelésügyi m. kir. miniszterium részéről legutóbb kiadott termés becslések alapján Zalaegerszegben a f. évi július hó 31-én az ideai termés felbecsülhető:

1901. évben: K. hold átlag 1901. évben: különböző.			
buza 585 800 mm. 6.32 Kg. 622.522 mm.	37 212 mm.		
rozs 485 800 " 5.73 " 446.843 " 38.957 "			
árpa 189 800 " 5.15 " 214.214 " 24.414 "			
zab 115.900 " 5.13 " 143.757 " 27.857 "			

A rozsnak kivételével, mely ezidén jobban sikerült, mint tavaly, minden gabonaművelésnél tehát érzékenyhiány mutatkozik a múlt évhez szemben, mely különbözőt pénzértékben kifejezve, a vármegye mezőgazdaságára nézve a főbb gabona neműekben circa 730.000 korona veszteséget jelent.

Jól bemunkált talajokon s oly vidékeken, a hol a pártás júniusi és júliusi esők a tengeri fejlődés és esőképződését még utónértek, aránylag jó tengeri termést várhatunk; de vidékenként látni visszamaradott tengerit is.

A burgonyának visszamaradott gumóképződésén a múlt hónapban leeső csapadékok még valamit segítettek; nagy termés ezen cikkben azonban már nem várható.

A len és kender fejlődése sem volt kielégítő, mert ezek szára jórészt alacsony maradt.

Kerti vetemények, köpösztafélék, köles és tatárka az utóbbi esők folytán az eltűnt szárazságot pótolni iparkodnak.

Csukor- és takarmányrépák is visszamaradtak fejlődésükben, ezekre kedvező a mostani időjárás mindenütt a hol az ezidén nagyszámban fellepett pajor és leveltetvek a termést előre meg nem ritkították.

A lőhere második, a lucerna második és harmadik kaszálása csak gyenge eredményt adott, a magtermésre hagyott lőherekben pedig erősen pusztit az apion trifolium ormányos bogár ártaja.

Síralmas eredményt látnak azonban a saji fejlődése és a legelők állapotánál. — A saji termesztés különösen szárazabb retéknél csak a szokott termés 1/3—1/5 részét szolgáltatja és ez sem fog jó minőségű lenni.

Az a tapasztalat, hogy telre való takarmány igen kevés marad, mert a széna és a mesterséges takarmányok termése ezidén már nyírs igen gyenge volt. (40%-kal kevesebb a tavalyinál), saji és tarlólőhere pedig alig termett, számos gazdát már most aggodalomba ejt. Sok kis gazda eladja marháját és a kínálat szarvasmarhában oly sürű a vidéki vásárokon, hogy a marha ára circa 30% al megcsökkent. A széna és lőherészéna ára pedig igen magasra felszökött.

A folyó év tehát igen sok kipróbáltatásnak fogja kitenni a gazdát és egyike a legmostohább éveknél az utolsó betétezek alatt.

Egyedül a szőlő állására nincsen ezidáig pinasz. Bortermés ismét jól ígérkezik azon vidékeken, a hol a phylloxera nem pusztit és a szőlők jó karban vannak tartva.

Az állategészségügyi viszonyok sem voltak kedvezők az elmúlt hónapban.

A legutóbbi kimutatás szerint volt vármegyénk 6 járásának 8 községében lépfene; — 2 járásának 5 községében vesztesség; — 1 községben rühkór; 3 járás 6 községében sertésorbán; 10 járásnak 39 községében pedig sertésbész, mely ez évben ismét sok áldozatot kíván s a melynek korlátozása céljából az állategészségügyi törvények legmesszeemenőbb alkalmazása és végrehajtása szükségeltetik. Ezen veszedelmes bántalom elhárítására nézve még mindig elégtelenek az intézkedések és a gazdaközönség és a községi előjárók bámulator indolentiát tanúsítanak a betegek elkülönítése, bejelentése, a dögök fertőtlenítése és rendszeres elárasa dolgában.

Erre nézve szükségesnek tartanám, ha a legszükségesebb intézkedések kivonatlatlag a gazdaközönség és a községi előjáróság figyelemzetésére nézve, ismét emlékeztetbe hoztatnánk, ezek kellőleg ellen is őriztetnének.

A gabonafélék árviszonyai sem oly kedvezők, mint azt az országos gyenge terméstől, Európának tetemes szükségletétől várhatnók.

Tartózkodók a vevők, hiányzik a vállalkozási kedv — azért az árak stagnálnak. Aránylag legjobban lehet még az árpát értékesíteni, melyre nézve a külföld ezidén vevőként szerepel.

A termésben mutatkozó érzékeny hiányt tehát magasabb értékesítéssel sem tudjuk helyrehozolni.

Ipar- és kereskedelem.

A zalaegerszegi iparos tanoncok munkakiállítására.

A zalaegerszegi iparpartestület a vezetése alatt álló iparos tanulók által készített ipartermékekből a helybeli állami elemi iskola egyik termében kiállítást rendezett, mely 1. hó 11-én nyitratott meg kis számu közönség jelenlétében. Az elsőfoku iparhatóságot Németh Elek főjegyző és a kereskedelmi és iparkamrat Fischer László kamarai kültag képviselték. Kovács László iparpartestületi elnök üdvözölte a főjegyzőt és felkérte a kiállítás megnyitására, a mi a következő beszéd kiseretében történt meg:

Tisztelet uraim!

„Kovács László ur — a zalaegerszegi iparpartestület elnökének — hozám intézett szavait, midőn hála-köszönettel veszem, teszem ezt azon kijelentéssel, hogy a zalaegerszegi iparpartestület városunk elsőfoku iparhatóságának mindenkor dedelgetett gyermeke volt s gyermeke most is. Összes intézkedéseink, törekvéseink mindenkor oda irányulnak, hogy ezen életre való egyesületnek izmosodását, felvirágzását, erőteljességét előmozdíthassuk; hogy vele együtt elérhessük azon közös célt, mely mindnyajunknak közös célja, t. i. a haza felvirágzása és boldogulása. Mert a költöként: „A haza minden előtt; Eljen a haza! Szives meghívásuk folytán évek óta nekem jutott a szerencse, hogy a zalaegerszegi iparos tanoncok munkakiállítását meggyithassam. Mindenkor szivesen, örömmel, — tőt mondhatom, lelkesedéssel jöttem, mert láthatam, és tanúja lehettem az ifju iparos nemzedek komoly gondolkozása, buzgalma, törekvése és szorgalmának, — nemkülönböben a kiállított tárgyakat tekintve — az eredménynek is, melyet elérték.

Midőn munkájukra az Isten áldását kerném, a kiállítást ezennel meggyitottaak nyilvánítottam.

A kiállításon 35 iparos 54 tanulóval volt képviselve, kiknek nevsorat a mesterségek szerint egybeállítva a következőkben adjuk: a) cipészek: Ötv. Hölczler Ferenc, Kovács István, Szommer Gyula, Löwy József, Jalic Ignác, Brukner József, Bizsók István, Lakatos István, Vinkovics Antal, Kolín Mór és Bizsók Károly; b) lakatos; Baján József, Tornay Matyás, Balv Béla, Domotör József és Lusker János; c) bádognos; Pfauer Henrik és Singer Tobias; d) nyomdász; Unger Antal, Breisach Sámuel, e) szíjgyártó; Fater Ferenc; f) kertész; Laurencsik Ferenc, Huk Ferenc; g) eszmadia; Ringbauer János, Keszly György, Takacs István Háy Károly, Szalai Ferenc; h) kezekötő; Papp Alajos; i) bogár; Biti Károly Kaszas József; j) kőműves; Mitterer János; k) kovács; Zsuppán József; l) szabó; Gaus Zsigmond; m) kocsifényező; Csik László.

A kiállított tárgyak birálatába ezúttal nem bocsátunk, csakis általánosságban jegyezzük meg a következőket; Zalaegerszeg városában körülbelül 350 iparos szolgálja a honi ipart és ezek közül csakis 35, vagyis 10% mutatja be a tanoncainak gyakorlati előrehaladását és 90% távolirevel tündöklik. Az összes tanoncok száma 280 és csakis 54 tanuló munkáját találkoznak, vagyis a tanoncok 80.72%-ának gyakorlati kiképzésére jelen kiállításból tudomást nem szerzhettünk.

E közből a szakmából elszomorító következtetések vonhatók le; 1) az iparpartestület nagy buzgalma mellett is az iparosság meg mindig nem barátkozott meg a tanoncok kiállítás gyakorlati jelentőségével; 2) a kiállítás távolmaradók nemcsak a mellett tesznek tanúságot, hogy tanoncaink gyakorlati kiképzésére nem fektetnek elegendő súlyt, hanem a mellett is, hogy munkájukkal nem mernek a verseny piacán megjelenni; 3) az iparosok jó része — tisztelet a kivételnek — tanoncában nem a jövőd iparosság egytagját, hanem szolgálékü alárendelt egyént lát, kinek szellemi és gyakorlati kiképzésére nem fordítatik a szükséges gondosság és így elhanyagolva lesz a szakértelem fejlesztése, a tisztas munkásság fokozata.

Más városokban az iparosság nagy része mutatja be a tanoncok szakszerű kiképzésének mérvét; valóságos verseny fejlődik ki a különböző iparágak mikénti művelésének a bemutatásában és a tanoncok versenyé a legnagyobb biztosíték arra nézve, hogy iparunk valaha elfoglalja azt a helyet melyre közgazdasági szerepénél fogva hivatva van. A honi ipart hiába hangoztatjuk, erről hiába zengedezünk oly elegikus hangokon, ha az iparosság maga meg nem mozdul százados tettedéséből és ki nem veszi nemzetközi versenyben a megillető részt magának a iparunk jövője attól függ, hogy mennyire képvisítjük a tanoncokat az önnél, a versenyképes munkára. A tanoncok tudása a jövőd virágzó ipar egyetlen záloga. Azért jóakarattal figyelmeztetjük iparosainkat, hogy, a tanoncok szakszerű kiképzését tőlük telhetőleg támogassák, az elért eredményt a legközelebbi kiállításon bemutassák, amikor készséggel adozunk elismeréssel azoknak, kik iparunk fejlesztése körül megtették kötelességüket.

A kiállított 69 db. ipartermék eléggé tanúsítja a fölözetos haladást, a tanoncok gondos és szakértelemes képzetét, a melyekre a jutalmak kiosztásakor még visszatérünk.

Iskolai értesítés.

A zalaegerszegi m. kir. állami elemi fiu és leányiskolában az 1901—1902 tanévi beiratások f. évi szeptember hó 1—7-ig eszközöltetnek; és pedig a tandíj fizetők reggeli 8—12 ig, a tandíjmentesek délután 2—5-ig iratkozhatnak be.

A „Szentlelek Isten“ segítségül hívására a róm. kath. tanulók szeptember hó 8-án reggel 8 órakor tartandó szent misén a plébániái templomban, az izraeliták saját imaházukban tartandó isteni tiszteletlen szintén megjelennek. A rendes tanítás ugyanezen hó 10-én veszi kezdetét.

Tandíj, felvételi és egyéb beiratási díjt az állami elemi iskola tanító testületének két tagja az elemi iskola

épületében (az igazgatói irodában) nyugtázással veszi át. Ugyanezen a helyen történik a beiratás is az iskola igazgatójánál és egy másik teremben az osztály tanítóknál.

A tanuló évi tandíja 4 koronában van megállapítva. Ez összesen kivül minden tanuló, még a tandíjmentes is, tartozik felvételi díj cimén 50 fill, a tanítói nyugdíj és gyámalap javára 30 fill, évi ertéstitért 40 fill. „Ertéstitő Könyvecskéért” 12 fillért, összesen 1 korona 30 fillért fizetni.

Az iskolai gondnokság csakis azon szegénysorsu tanulókat ajánlja a tandíjmentességre, kik szegénységüket, ha helybeliek, a városi hatóság előtt, és ha vidékiek, lakóhelyük községe előjáróságától kiállított községi bizonyítvánnyal igazolják.

A beiratási időben d. e. 11 órákor tartatnak a felvételi, javító és magánvizsgálatok.

Hogy a tanuló születési ideje, (év, hó, nap.) helye, anyanyelve, vallása, a szülő vagy gyám neve, foglalkozása lakhelye, (utca és házszám) pontosan bejegyeztesse, kéretnek a szülők vagy gyámok, hogy gyermekeiket, gyámoltjaikat a beiratásra elkísérjék.

A tanulóknak, ha nem helybeli születésű, életkorát születési bizonyítvánnyal (keresztlevéllel) kell igazolni.

Az elemi mindennapi iskolába járás kötelezettsége kiterjed mindazon gyermekekre, kik 1899. évi szeptember hó 1-től egész 1895. évi augusztus hó 31-ig születettek, vagyis kik életkoruk 6 évet betöltötték és 12 évnél nem idősebbek. Azon tanuló, a ki a tanév második felében tölti be 12-ik életévét, köteles a tanév végéig a mindennapi iskolába járni.

A ragályos bajban szenvedő, vagy undorító betegségben levő, avagy hülye tankötelesek az iskolába föl nem vehetők. A felmentést orvosi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Azon szülő vagy gyám, kinek gyermeke vagy gyámoltja a beiratások alkalmával bármely okból visszautasított, panaszával az iskolai gondnoksághoz fordulhat.

Különösen figyelmeztetnek azon szülők vagy gyámok, kiknek gyermekei vagy gyámoltjai (fiúk és leányok) az elemi iskola 4-ik osztályát befejezték és még 12 évesek nincsenek, hacsak középiskolába vagy polgári leányiskolába nem lépnek, hogy a törvényszabta összes tantárgya ból a szükséges oktatásban részesülhessenek és a népiskola számára előírt ismereteket teljesen elsajátíthassák, tartoznak ily tanköteleseket az elemi mindennapi iskola 5-ik vagy ha ezt el végezték, a 6-ik osztályába beírattatni.

Videki tanúik hiteles iskolai bizonyítvány alapján vétetnek fel a következő osztályokba. Ily bizonyítvány hiányában vizsgálat alá vettetnek.

Az oly tanuló, ki egy vagy két tantárgyból elégtelen osztályzatot nyert, csak azon esetben mehet a következő osztályba, ha az előző és leendő osztálytanítója előtt javító vizsgálatot tesz.

A vedhímlo oltásról szóló törvény értelmében a a népiskolába lépő minden tanköteles gyermek köteles felvételre alkalmával a jó sikerrel végzett oltást, vagy e kötelezettség alól való felmentést, vagy azt igazolni, hogy a legutóbbi 5 év alatt természetes himlőt állott ki.

A 11 éven felüliek újraoltásukat szintén bizonyítvánnyal tartoznak igazolni.

Azon szülők vagy gyámok, a kik szeptember hó 15-ig gyermekeiket vagy gyámoltjaikat be nem iratták es rendszer. iskolába nem küldik, az 1868. évi 38. közoktatási és az 1876. évi 28. „Nepiskolai hatóságok”-ról szóló országos törvény alapján fognak büntettetni.

Zalaegerszeg, 1901. évi augusztus hó 15-én

Az igazgatóság.

Beiratás az általános ismételő fiú és leányiskolába. A magy. kir. vallás és közoktatási miniszter 1901. évi majus hó 21-én 32.055 sz. a kelt rendeletében az állami elemi népiskolák számára kiadott utasítás III. fejezetének 29. §-a 7. pontja szerint elrendelte, hogy mindazon tankötelesek, fiúk és leányok, kik az elemi iskolát befejezték, vagy 12. életüket betöltötték, kötelesek 3 éven át, 15 éves koruk betöltéséig az általános ismételő iskolába járni, hacsak be nem igazolják, hogy: a) iparos vagy kereskedő tanonc iskolába b) felső vagy polgári népiskolába, c) felsőbb leányiskolába, d) középiskolába, e) szakiskolába járnak.

Az általános ismételő iskolai tankötelesek beiratása a mindennapi tankötelesek beiratásait követő napokban és pedig szeptember hó 8-án, 9-én és 10-én a delelőtti órákban fog az állami elemi iskola épületében eszközöltetni. A fiúk az emeleti, a leányok a földszinti tantestületi szobákban iratkozhatnak be.

A rendes tanítás szeptember hó 15-én vasárnapon reggel 8 órákor veszi kezdetét az állami elemi iskola épületében.

Az általános ismételő iskolában a tanításra telen (november hó 1-től aprilis hó 1-ig) legalább heti 5 óra a szorgalmi idő többi szakában legalább heti két óra fordítottatik. A tanítási idő egy része vasárnapra esik. A tanítás teljesen díjmentes.

Az ismételő iskolai iskolázást az említett rendelet egész pontossággal és teljes szigorúsággal kívánja végrehajtani, ép ezért azon szülőket, gyámokat, vagy gazdákat kik 13—15 éves koru tanköteleseiket be nem iratták és rendszeren nem iskoláztatják, az illetékes hatóság a mindennapi népiskolában alkalmazott törvények szerint fogja büntettetni.

Zalaegerszeg, 1901. évi augusztus hó 15-én.

Az igazgatóság.

A zalaegerszegi iparos tanonc iskolában az 1901—1902 tanévi beiratások f. évi szeptember hó 1-én és 8-án délután 2—5 óráig tartatnak az állami elemi iskola egyik földszinti tantermében. Felkeretnek az iparosmesterek, hogy tanoncjaikat kivétel nélkül, tehát meg

azokat is, kik próbaidejüket nem töltötték is ki, a kifüztött napokon haladéktalanul beirattassák, mert azok a munkaadók, akik tanköteleseiket legkésőbb szeptember hó 15-ig az iparos tanonc iskolában való fölvetelre önként be nem iratták, iskola mulasztással terhelteknek fognak tekintetni. A rendes tanítás az előkészítő és első osztályban szeptember hó 10-én, a második és harmadik osztályban szeptember hó 11-én este 7 órákor veszi kezdetét.

Zalaegerszeg, 1901, augusztus hó 15-én.

Az igazgatóság

Uj vizitársulat.

Alsólendván e hó 10-én alakult meg a lendvavölgyi vizitársulat, amelynek megalakulásával egy igen fontos és nagy vidékre kiterjedő s ugy közgazdasági mint közegészségügyi szempontból nagy horderejű vizimunkálatnak az alapja lett megvetve.

A Lendva vízrendszer vizgyűjtő területe legnagyobb részben Vas megye területére és a Zalavármegyét északnyugotról határoló dombosor lejtőjére esik; a Lendva vízrendszerével Zalamegye területén a Kebele vízfolyás kivéve nagyobb vízhozammal bíró vízfolyás már nem is egyesül.

Zalavármegyét északnyugotról határoló dombosor lábánál elhúzódó s 32 község határában fekvő mintegy 13500 kat. hold nagyságu mély fekvésű területet a domb vidékről idejutó csapadék vizek állandóan elnedvesítik és annak gazdasági művelését lehetetlenné teszik s ezen kívül a hirtelen áradások ezen területeknek amugy is silány természetű gyakorta váratlan előntésükkel tönkre teszik, sőt az egyes községek belterületén, valamint azok környékén állandó mocsarakat képezve ezen vidék közegészségügye is nagy mérvben veszélyeztetik.

E jelzett bajok orvoslására már három évtizeddel ezelőtt tetteket egyes kísérletek, de mivel a létesített csatornák közül egyik sem lett megfelelő mérettel el készítve s azonkívül a létesült csatornák az idők folyamán is elhanyagoltak, ennek következtében a vizbajok orvoslásukat nem nyerték; a mult évek járványai s e vidék nyomtasztó gazdasági állapota a bajok orvoslását újból napirendre hozták és Csertán Károly Zalamegye alispánjának felterjesztéséből kifolyólag a földmívelésügyi m. kir. miniszterium a m. kir. belügyminiszteriummal egyetértőleg utasította az I. ker. m. kir. kulturmérnöki hivatalt a Lendva viz vidék bajának megszüntetését célzó tervek elkészítésére.

E rendeletből kifolyólag (Zalamegye gazdasági egyesülete által kölcsön képpen nyújtott összegben) készül a Lendva és mellékvízeinek tisztogatására illetve szabályozására vonatkozó tervezet.

E tervezet szerint kitisztítását nyeri a Lendva vízfolyás medre a Zala-Vas megyei határszéltől a Mura folyóba való beömlésig, nem különben kitisztíttatnak a Lendva vízfolyás össze mellékvízei is nevezetesen: Kebele Hidvégi csatorna, Bakonica, Radamosi csatorna, Feketeér Csernecz, Libenicza és a Bagonyai vízfolyás oly méretekkel, hogy a felső domb vidékről lefolyásra jutó csapadék vizeket azok befogadni és akadálytalanul elvezetni képesek legyenek. A tervezett munkálat mintegy 443.000 m³ földmozgósítás mellett — beleszámítva hidbiztosításoknak, munkafelügyeletnek s az esetlegesen felmerülő kártalanítások költségeit — 300.000 korona kiadással és 13500 kat. hoidnyi érdekeltiségi terület bevonásával lett előirányozva, ugy, hogy a mánkálat kat. holdanként átlagosan 22 korona befektetést kíván amely összeg, figyelembevéve a munkálatról varható kedvező gazdasági előnyöket, mindenesetre kedvezőnek mondható.

A vármegye alispánjának, az alsólendvai és letenyei járáások főszolgabíráinak, nemkülönben a szombathelyi kulturmérnöki hivatal lankadatlan közreműködése folytán vegte ellett érve az hogy az érdekelt kisbirtokosok egy része belátva a munkálatnak szükséges és üdvös voltát, saját jól felfogott érdekében csatlakozván az érdekeltég körébe bevont hg. Eszterházy s gr. Zichy-tele uradalmakhoz — ez által a vízjogi törvény által megkívánt többséget nagy mérvben túlszárnyalva — a munkálatok keresztülvitelét a vizitársulat megalakulásával biztosították.

A f. hó 10-én az érdekelt uradalmak képviselőinek valamint a több ezerre menő kisbirtokosok részvételével megtartott alakuló közgyűlésen a vármegye alispánjának — az előzetes eljárások után — már csak a vizitársulat megalakulásának constatalása képezte a feladatot; amint után a közgyűlés a szombathelyi kulturmérnöki hivatal által összeállított alapszabálytervezetet tárgyalta le: — a közgyűlés folytatólag azután dr. Haller József a hg. Eszterházy hitbizományi udalom központi igazgatójának társulati elnökké, valamint Hajós Mihály alsólendvai ügyvednek társulati alelnökké történt megválasztásával a a társulat 12 választmányi tagját választotta meg.

A választmányi tagok a következők: Isoó Ferenc, Nagy József, Toma János, Kiss Pál pleb. Alsólendva, Magéthy Géza, Horváth József-pleh. Bagonya. Vlasits Nándor, Bellatiné, Göncz János Dobronak, Vida János, Csente, Mandy Samu. Ivanits György Hoffman János Társulati igazgatóvá Fuss Nándor, társulati p nztárossá Matyasovszky Vince, társulati titkarrá Hadrovits Elek jelöltettek.

Végül a közgyűlés már ez alkalommal elvileg el határozta, hogy — a kis birtokosság érdekében — a munkálat foganatosításához szükséges nagyobb összeg beszerzése kölcsön útján eszközöltessék.

A társulat megalakulása folytán tehát ismét egy igen fontos és nagy vidékre kiterjedő hatással bíró vizimunkálat létesítése lett biztosítva, amelynek eredmény dus hatása — az elfajult vizbajok orvoslása folytán — minden körülmények között biztosan várható.

Más oldalról egy nagy érdekeltégnek a jelzett és megoldást igénylő célok biztosítása végett ily utoni tár-

sulása elző sorban Darányi földmívelésügyi miniszter figyelméről és különös gondoskodásáról nyujt élénk képet; mert közegeivel és intézményeivel a gazdaközönség érdekét ezen vonalon is felkarolva, állandó segítyt nyujt és folytonos törekvését képezi mindazon tényezők és körülmények istápolása, melyek utján egyes vidékek gazdasági viszonyainak előnyös megváltoztatása, javítása és ezekkel közgazdasági bajaink csökkentése és megszüntetése elérhető.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Megeyi rendkívüli közgyűlés. Zalavármegye törvényhatósági bizottsága dr. Jankovich László gróf főispán elnökletével f. hó 13-án d. e. 9^{1/2} órákor rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek kizárólagos tárgyát dr. Gyömörey Vince törvényhatósági bizottsági tagnak, a központi hivatalok megvizsgálására kiküldött bizottsági elnökségről történt lemondása folytán új elnök megválasztása képezte. Elnöklő főispán a gyűlést megnyitván, szót kért Háczy Kálmán bizottsági tag, aki sajnálatát fejezte ki dr. Gyömörey Vince lemondása felett és indítványozta, hogy a közgyűlés az üredésbe jött elnöki állásra Eperjesy Sándor törvényhatósági bizottsági tagot válassza meg; a közgyűlés az indítványt egyhangú helyesléssel fogadta, mire elnöklő főispán Eperjesy Sándor megválasztott elnöknek határozilag kimondotta és egyéb tárgya a rendkívüli közgyűlésnek nem levén, azt bezárta.

A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület szeptember hó 1-én d. e. 10 órákor Keszthelyen a város háza nagytermében rendes közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: Elnöki előterjesztések; a földmívelésügyi miniszter leirata a vármegyei lötenyésztes ügyében; a Pozsonyban tartandó 1902. évi gazdasági országos kiállítás főcsoportjainak rendező bizottságaiba 2—2 egyletit tagnak kiküldése; előterjesztés az egyesület tulajdonát képező belső és külső kertnek jobb hasznosítása tárgyában; folyó ügyek és indítványok tárgyalása.

A vármegyei nemesi pénztári választmány f. hó 14-én Zalaegerszegen Tarányi Ferenc alapítványi elnök elnöklote alatt tartotta évnegyedes gyűlését, amelyen az üresedésben volt ösztöndíjakat itéltek oda, továbbá egyes tanulóknak az 1901/2-ik évre segélyt szavaztak meg, azonkívül folyó ügyeket tárgyaltak.

A vármegyei lötenyészítő bizottság Koller István lötenyésztes bizottsági elnök elnöklote alatt f. hó 9-én Paliban gyűlést tartott, amelyen szép számmal jelentek meg a bizottság tagjai s az ülésjegyzőkönyvnek vezetésére Voigt Ede megyei gazdasági egyesületi titkár kérték fel. Elnök a megejelent tagokat melegen üdözölvén, előterjeszti a földmívelésügyi m. kir. miniszternek leiratát, amelyben felkéri a bizottságot, hogy a vármegye területére nézve a lötenyészkerületek megállapítása céljából teljeszsen be javaslatot; felkéri a bizottság tagjait, hogy a szóban forgó javaslat megállapíthatása végett nézetüket szíveskedjenek előadni; egyben a maga részéről javasolja és elfogadásra ajánlja, hogy az eddigi tenyészkerületek hagyassanak meg; bemutat egy térképet, amelyen a kerületek vannak kijelölve olykép, hogy a perlaki, csáktornyai, alsó-lendvai, letenyei és novai járáásokban tisztán nóri (hidegvér), a zalaegerszegi, pacsai, nagykanizsai járáásokban kevert, a tapolczai, sümeghi, zala-szent-gróthi, keszthelyi járáásokban tisztán félév tenyészkerületek lennének. — A kérdéshez hozzászóltak Gruner Lajos, Csertán Károly, Vécsey Zsigmond, Farkas József, Hertelendy Ferenc, Viosz Ferenc bizottsági tagok; egyesek hangoztatták a hidegvérűek minél nagyobb mérvben való tenyészteszt, melynek ellenében egyesek azon aggodalomnak adtak kifejezést, hogy ez által a nóri fajú lovakat oly jól nem lehet értékesíteni, mint jelenleg. Végül elfogadták az elnök javaslatát, hogy a kanizsai járásban Mura-Keresztúr, Légrádnál fel a letenyei járásban Felső-Szemenyén keresztül a zalaegerszegi járás határáig nóri tenyészkerületek legyenek, a vármegye többi részén pedig félév tenyészkerületek állíttassanak fel azzal a hozzáadással, hogy a hol vegyes anyag van, ott erős csontozatu Noni-usokat alkalmazzanak.

Elöléptetés, A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Schmidt József zalaegerszegi felső kereskedelmi iskolai tanárt a VIII-ik fizetési osztály második fokozatába léptette elő.

Gazdasági munkásközvetítő. A földmívelésügyi m. kir. miniszter Voigt Ede zalamegyei gazdasági egyesületi titkár Zalavármegye területére munkásközvetítőnek kinevezte.

Tanítói kinevezés és áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Farkas Aranka nagykanizsai államtitag segélyezett községi polgári iskolai helyettes tanítóné a nemetpalánkai állami polgári iskolához segéd-tanítóné, Somogyi Imre kecskeméti áll. seg. közs. isk. segéd-tanítót ae alsólendvai áll. polgári iskolához segéd-tanítóné kinevezte, Horváth Sándor újvidéki állami polgári iskolai rendes tanítót a balatonfüred. állami felső népiskolához, Rózsa Károly IV. hegykerületi állami elemi iskolai tanítót a mellinczi állami iskolához áthelyezte.

A zalaegerszegi betegsegélyző pénztár vizsgálata. A kereskedelemügyi miniszter Kiss Aladár miniszteri számellenőrt küldötte le a zalaegerszegi kerületi betegsegélyző-pénztár ügyvitelének megvizsgálására. A kiküldött számellenőr működését már megkezdette s a polgármestri hivatal utján felszólítja mindazokat, akiknek a kerületi betegsegélyző-pénztár ellen esetleg panaszuk vagy kifogásuk lenne, hogy azok a kerületi pénztár irodái helyiségében nála jelentkezzenek.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Klippel Ignác szabolcai járásbírósi irnokot a balatonfüredi járásbíróshoz helyezte át.

Nemzetközi uszóverseny volt f. hó 15-én Balatonfüred és Földvár között, amelyre a 9 uszó között Schnürmacher Zsigmond zalaegerszegi kir. államépítészeti

mérnök is nevezett. A 9 nevező közül ötven a versenyt feladták, míg négyen átúszták a nagy távolságot. Első lett Gruffl Károly bajnok, aki mint tavai, az ideig is 4 óra alatt úszta át a Balatont; más dik Körber, harmadik Anderli, negyedik Schnürmacher, aki 6 óra 28 perc alatt tette meg az utat; irányítésvetés miatt legalább 3 kilométerrel hosszabb utat kellett megtennie.

A sümegi iparos ifjúság f. hó 20-án az egyesület kerti helyiségében saját javára tekeversenyyel egybekötve nyári mulatságot rendez egy korona belepő díj mellett.

Kijuntetett gazdasági cseléd. Belatincan, mint nekünk írják, szeptember volt f. hó 11-én délelőtt. Ekkor adta át Szmodics Viktor alsórendű főszolgabíró Kóler István belatinci urodalmi cselédnek a földmívelésügyi minisztérium kitüntető oklevelét és 50 koronát. 37 éves hű szolgálatainak elismerésül. Az ünnepségen ott volt gróf Zichy Ágoston v. b. t. tanácsos családja, az urodalom tulajdonosa, a papság és a környék egész lakossága. Mielőtt az oklevelet átadta volna, Szmodics főszolgabíró leüldöztet, buzditó, beszédet mondott, mely igen jó hatást keltett. Utána Kóler Péter plebánus mondott példákban gazdag, tartalmas beszédet az ünnepelthez és az egybegyűltekhöz.

Ipartermékek terjesztése a gazdaközönség körében. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület programjába felvette a gazdaközönségnek a hazai ipartermékek számára való megnyerését, miért is köriratban megkereste az ország gazdasági egyesületeit az iránt, hogy tagjait alkalmassá tegyék a hazai ipartermékek terjesztésére. A megkeresésben az iránt, hogy szükségleteik beszerzésénél legelső sorban a hazai ipart támogassák; egyúttal megkeresésre készséggel vállalkozik arra, hogy az egyes cikkek hazai beszerzési forrásait az illetékel tudatja.

Beiltott szerencsejátékok. A m. kir. belügyminiszter a tudatlan nép kizsákmányolására alkalmas és fahelyeken, főképp vásárokon alkalmával üzemeltető szerencsejátékokat: hordozható teke-báb-játékokat, golyós szines-golyó játékokat, baba, szines baba, monako, mariandli, búbiés, játékokat és műveleteket tiltotta.

Köszön vármegyénkben. Tolnay Tivadar földbírtokosnak birtokán Nagybörbőn ásás alkalmával jó minőségű kőszénre akadtak. A tulajdonos már lépéseket tett furatások eszközölésé végett, hogy a kőszénrétet kikutathassák.

Köszönet nyilvánítás. A zegerszegi iparos tanonc munkakiállítására alkalmából a tanoncok jutalmazására, hoz a soproni ipar kamra 30 kor. Öngyűsége Farkas Dávidné urnő 20 kor. tek Fiseher László s Weisz Ármin urak 10-10 koronával voltak szíves hozzájárulni mel nemes szívű adományát hálás köszönetét fejezi ki elnökség.

Az öt és ötven forintos állami jegyek bevonása. A pénzügyminisztérium rendelete szerint az adóhivatalok szeptember 1-től fogva az öt és ötven forintos államjegyeket többé nem adhatják ki; az ezekre az államjegyekre fennálló az az általános kötelezettség, hogy hűteskep elfogadandók, 1903 évi február hó 28-ával megszűnik vagyis a magánforgalomban csak ezen időig fogadandók el névértékben; azonban a m. kir. állami pénztárak és hivatalok kötelesek ezeket az öt és ötven forintos államjegyeket 1903 évi augusztus hó 31-ig fizetesképp elfogadni; ezen időn túl egész 1907 évi augusztus 31-ig ezeket az öt- és ötven forintos államjegyeket kizárólag az osztrák magyar bank budapesti, valamint a magyar korona országai területén működő fiókintézeteknél fogadják el más törvényes fizetési eszközökre átadandó átváltást végett; 1907. augusztus 31-ike után ezeket az öt- és ötven forintos államjegyeket már nem váltják be és ennek a határidőnek az elteltevel az államnak ezen államjegyek bevéltására vonatkozó mindennemű kötelezettsége megszűnik.

A buza, rozs, árpa és zab termése vármegyénk területén július 30-án a földmívelésügyi minisztérium részéről egybeállított kimutatás szerint: buza, egy kat. holdra 6.92 q átlagos termést számítva, 585.300 q; rozs, egy kat. holdra 5.73 q átlagos termést számítva, 485.800 q; árpa, egy kat. holdra 5.45 q átlagos termést számítva, 189.800 q; zab, egy kat. holdra 5.13 q átlagos termést számítva, 115.900 q.

Öngyilkosság. Gazta Antal zalaegerszegi kefekötőmester f. hó 14-én reggel forgópisztolyal magát szíven lötte s azonnal meghalt. A rendezett viszonyok közt élt 58 éves derék iparost hogy mi vitte rá e végzetes tette, ismeretlen.

Ki akar egy éves önkéntes lenni? Bizonyára van olvasóink között több fiatal ember, ki annak idején tanulmányait félbehagyta s így a 3 éves terhes katonai szolgálatainak néz elébe. Debreczenben már évek óta sikeresen működik az országiszerte kitűnő hírvénekek örvendő Lichtblau Albert-fele miniszterileg engedélyezett katonai előkészítő tanfolyam (tanbizottság: eddigi Draugentz János ny. m. kir. honvédeztetés és Mayer Adolf ny. cs. és kir. őrnagy); melyben azon ifjak, kik még sor alatt nem állottak; foglalkozásukra és előkészültségükre való tekintettel nélkül rövidesen megszerezhetik az egy éves önkéntesi jogot. Felvilágosítást és prospektust készséggel küld Lichtblau Albert igazgató Debreczenben.

A balatonfüredi fürdőt a szerkesztőségünkhöz be küldött névsor szerint július hó 29-ig bezárólag 2.004 vendég látogatta.

Iparos tanoncok jutalmazása. A zalaegerszegi iparos tanoncok munkakiállítására alkalmából a jutalmak kiosztása f. év augusztus hó 25-én délelőtt 10 órakor fog a testületi irodában megtörténi.

Levágott állatok július hóban. A zalaegerszegi közvágóhidon július hóban levágtak és közfogyasztásra kímérték 98 darab borjú, 77 darab tejfogor, 23 darab szarvasmarhát és 133 hizott sertést.

Talált tárgyak. Egy rövid óraláncot, rajta két darab férfi gyűrűt találtak, igazolt tulajdonosa a rendőrségen átveheti.

Vizbe fuladt. F. hó 11-én Kárász Ádám 17 éves kollátszegi lakos fürdés közben a murakeresztúri hajóalmok mellett a Marába feladott. Ugyanazon a napon Antuer Sándor 18 éves legrádi földmives meg a legrádi felső révnél a Drávába fuladt.

Tűz volt f. hó 11-én Gellénháza. Hollósy Sándor háza égett le; a hivatalosan megállapított kar kétezer korona; a ház nem volt biztosítva. Kotorban meg f. hó 12-én volt tűz, amely 9 lakóházat és 11 melléképületet elhamvasztott.

Piaci gabona árak. Városunkban f. hó 9-én 50 kilogrammonként: buza 7 kor. 25 fill—7 kor. 30 fill; rozs 6—6 kor 15 fill; árpa 5.50—6.20 fill; zab 5.60—6 kor tengeri 6.20—6.30 fill.

Allatogészségügyi kimutatás vármegyénk területén f. hó 11-én a hivatalos adatok alapján: *Urfene:* Balatonmagyaród 1 u., Gelse 1 u., Csömödér 1 m., Zalaapáti 1 u.; *vesztesség:* Alsópáhok 1 u., Keszthely 1 u., Tóthszerdahely 1 u., Tóthszentmárton 1 u.; *rüklér:* Badacsonytomaj 1 u.; *sértésorban:* Vállus 6 u., Haláp 3 u., Kaposcsanak 3 u., Mindszentkálakifalud 4 u.; *sértésvesz:* Ócsasztrég 47 u., Resznek 2 u., Szentgyörgyvölgy 1 u., Nagyrécsé 4 u., Rigyác 1 sz., Szepetnek 1 sz., Alsópáhok 2 u., Sármellék 11 u., Szentandrás 1 m., Szentgyörgyvár 2 m., Vindornyalak 4 u., Zalaszentlőrinc 5 u., Bánokszentgyörgy 8 t., Letenye 1 u., Pusztamagyaród 1 m., Csonkahegyhát 4 u., Kustánszeg 6 u., Mielejgyházség 2 u., Nagyelyhát 1 m., 2 u., Misa 1 m., Padár 8 u., Zalaapáti 2 m., Heteyfő 5 u., Nyirád 1 m., Prága 8 u., Lesenczeistvánd 5 u., Boldogfa 4 u., Csátár 4 u., Döbréte 1 u., Gyűrűs 7 u., Kemendollár 11 u., Pókafa 11 u., Sajtör 1 m., Szepetk 4 u., Véged 1 m., Zalaacsány 8 u., Nagykanizsa 7 u.

Vetőmagvak. Mautner Ödön tudósítása. Idei termésű *homoki búkkönyvből* már némi mennyiség piacra került és a kereslet gazdák részéről meglehetősen élénk. Nagy kelendőse volt *ősi borsónak*, míhez az ideai alacsony ár lényegesen hozzájárult és különösen gazdák részéről érkeztek nagyobb rendelések. *Bíborhere* iránt élénkebb érdeklődés mutatkozik, mint az előző héten, ára változatlan; *Lucsermában* jó kereslet észlelhető. Angolországból jó perje-fümag termést jelentenek, mivel azonban tavali termésbőséget készlet nincsen, új árért meglehetősen magasak lehetnek. *muhar* iránt már csekély az érdeklődés.

I R O D A L O M.

A Kert. a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap 1. évi 16-ik számának tartalma: konyhakertészet, gyümölcsészet, díszkertészet, tárca, méhészet, közletről és tavóiról, lugas, gyógy és iparnövények, világszemle, hírek, rovatban, apró szakközlemények, szerkesztői zenetek, vásárcsarnok, fametszetek. Előfizetési ára a havonként kétszer megjelenő szaklapnak egy évre 6 korona, kertészek részére 4 korona. Előfizetheti a lap kiadóhivatalában Budapest VII. Rottenbillier u. 33 sz. a.

Pályázat. A „Szőlészeti és borászati lap naptára” a jövő évre ugyanis dús tartalmát szépirodalmi rovatokkal fogja meg bővíteni. E célból rövid, tárcaalakú cikkekre pályázatot hirdet. A tárgy szabadon választható, de kívánatos, hogy benne a szőlészetre vagy a borászatra vonatkozó legyen, tehát szakfárca és irodalmi szívonalom álljon. Első díj 25 korona, a második díj 10 korona. Határidő f. év szeptember 15. A bírálatot szíveséggel elfogadják: dr. Horváth Ádám orsz. képviselő és Vajda Viktor főreáliskolai tanár. A jelölés pályázatok a „Szőlészeti és Borászati Lap” szerkesztőségéhez (Kecskemét) küldendők.

A „Zenélő Magyarország” zongora és hegedűtanulmányi folyóirat 16 ik fizet. tartalmazza: I. *Lengyel Miska*, „Automobil” csárdást, mely 3 magyar nótából úgy mint— „Nagyságos úr — „Eperjaku szöke kis lány — és „Uj a csizmám de csikorgó”, — van összeállítva. II. *Brahms E.* „Lilli szerelme”, dallamgazdag keringőjét. Ily gazdag választékát és a legújabb műveket találja meg a zongorázó közönség a „Zenélő Magyarország” minden füzetében. Minden füzet 10—10 oldal zenét ad. Előfizetési ára negyedrre 3 korona. Előfizetheti a „Zenélő Magyarország” (Klöckner Ede) kiadóhivatalában Budapest VIII. Jászai 24. a honnan mutatvány füzet 60 fillér beküldése ellenében megismerésre bérmentve küldenek.

Süketek hallanak.

„Die Illustrirte Welt” című folyóirat. (Chiswick High Road No. 626 London W) egy csodálatos gyógy-módnak a leírását közli, melyet sükettség, fülzúgás ellen, bárki otthon, mindig jó sikerrel használhat. Az újság ezen száma mindenkinek ingyen megküldetik, ha a címét a szerkesztőségbe beküldi.

100.000 márka 100.000.

Madártani feladat.

Egészen új s érdekes dolog ez. Olvassa el ki-ki, mi a teendője! 4000 márkát nyerhet. Feladatunk megoldói, hogy ki állít össze madárnevekből legnagyobb névsort, ha csak a következő betűket szabad használni: K K u k s s r a k i g p a k g d i u a g i H e e T F h m n o v i w o o s p s s y i c h k t e y j l Madár által értünk minden tollas állatot, mint pl. a tyúk, h varjú, az éneklő madarak minden faja stb. Egy betűt annyiszor használhat egy név képzésére, mint ahányszor fenti listámban előfordul.

Mindenkinek, aki egy listajstromot beküld, legalább 25, vagy több különböző madárnevel, egészen ingyen 4000 márka vagy kevesebb díjjal adunk.

Minden nap nagy díjjal osztatnak ki! Ha a listajstromot elkészítette, töltse ki az alul található rövid pontosan és küldje be címünkre. Mellékeljen hozzá egy czimzett és bélyeggel ellátott borítékot és díjját fog kapni. Ezt akkor kapja meg, ha a „Die Illustrirte Welt” című folyóirat előfizetője lesz. Mindenki, aki 25 különböző madárnevről egy listajstromot hoz-zánk beküld, díjjal kap; ezen díjak következőképp osztatnak ki: Minden nap a legjobb listajstrom beküldője egy arany órárt kap; a második legjobb megoldás díja egy pompás tea-szervice; a legközelebbi megoldás beküldője minden nap egy Konyah Sakih gyémánt és rubin gyűrűt kap; az erre következő legjobb aranyból kap ajándékot.

Az erre következő minden egyes szabályszerű megfűtési díja valamely szolid értékű tárgy. A díjak naponta szétosztatnak. Tehát nem kell senkinek sem sokáig várnia, hogy az eredményt megtudja. Az sem tesz különbséget, hogy aznap későn vagy korán kapjuk a levelet! Az összes tennivalója abban áll, hogy ezt a hírtelést hoz-zánk beküldi, s ha a listajstroma a megérkezés napján legjobb: az arany óra az öné; ha a második legjobb: megkapja a tea-szervice-t és így tovább. Egy díjjal azonban biztosítunk az Ön számára mindenestre. Ez nem szemfényvesztés! Mi 1.000.000 előfizetőt akarunk nyerni, s azért nem kérünk előbb pénzt, csak azután, mikor már Ön tudja, hogy milyen díjjal nyert listajstroma.

Naponta d. u. 4 órakor egy bizottság nyitja fel a leveleket és ez időtől oda a díjjakat a fent említett módon. On aztán tudósítva lesz, hogy milyen díjjal nyert és ha meg van vele teljesen elgedve, akkor küldje be a „Die Illustrirte Welt” előfizetési árát és a nyert díjjal rögtön küldjük. Gondos csomagolásért kezeskedünk. Sokan esodálkoznak fognak, talán azt is mondják, hogy ily ígéret lehetetlen, de nekünk van pénzünk, meg tekintélyünk; tudjuk egészen biztosan, mire vállalkoztunk és ezen ügyes idea által apránként egy millió előfizetőt szerezhetünk; akkor tudjuk, hogy ez a millió mindig barátainak ajánlani fog, úgy hogy idővel az előfizetők száma milli-fog kétszereződni. Készek vagyunk több mint 100.000 márkát átadóhoz, hogy elölunkat elérjük és ha ezt a sommát elhasználtuk: a feladatot visszavonjuk. Ne várjon tehát addig, míg késő lesz. Úgy számítunk, hogy 1902 január 2-ig fog tartani ez a feladvány.

Függetlenül a többi díjjaktól, annak, aki a legelső és legjobb listát küldi be, 1000 márka arany díjjal adunk. A bizottság naponta itél díjjakat; a külön díjjal azonban 1902 márciusában fog kiadni. Minden madárnevet elfogadunk, amely a lexikonban előfordul.

A „Die Illustrirte Welt” egy nagyon derék, tisztességes vállalat, mely ígéreteit pontosan beváltja. Legjobb ajánlataink vannak; minden hirdetési iroda s Londonban minden november adhat Önnek felőlünk tudósítást.

Nér és cím:

Kérjük a levelek eléggé bérmentesítését. Elégtelenül, vagy nem bérmentesített leveleket nem fogadunk el.

„Die Illustrirte Welt”, 326. Chiswick High Road, London W. Angol ország.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos: **UDVARDY IGNÁC.**

HIRDETÉSEK.

Egyedüli -- nagyban eladásra Zalaegerszeg város és vidékére egy, szabadalmazott tömegarú (nagyon praktikus újítás) értékesítésére megbízható egyen azonnal alkalmazást nyer.

Néhány száz korona szükségeltetik. Ajánlatok **L. 4520** jel alatt Haasenstein és Vogler urak hirdetésébe küldendők.

Kerestetik egy okl. nőtlen gépész a kaszaházi malomba azonnali belepésre.

Eladó kefék üzlet. Zalaegerszegen, elhalálozás folytán, **egy jóforgalmu kefék üzlet,** amely 35 év óta áll fenn és igen jó hírvénekek örvendő, azonnal eladó ház-zal együtt, esetleg a ház bérbe is kivehető.

A házban van 2 lakó szoba, konyha, élés kamara, pince, mellette különálló épületben van műhely és hozzá kert.

Bővebb felvilágosítás nyerhető **Gazta Antal kefék törvényes örökösénél.** Zalaegerszegen, Szöglet utca 1 sz. alatt.

Egy, esetleg két
 jó házból való fiu
 TANULÓUL FELVÉTELEK
 Vágó János
 könyvnyomdájában Zalaegerszegen.

Gyomorbetegeknek,

akik meghülés, gyomortúlterhelés, élvezetlen, nehezen emészthető, túlhűdeg, vagy meleg eledel, vagy szabálytalan életmód folytán gyomorhajtásban, gyomorkatharásban, gyomorgörcsben, gyomoréjádalmában, nehéz emésztésben vagy elnyálkásodásban szenvednek, a rég kipróbált jó hatású emésztési és vértisztító szert ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle növény bor.

Kitűnő gyógyerejűnek talált növényekből jó borral vegyítve készült, erősíti az ember gyomorszerveit anélkül, hogy gyomorhajtó lenne. Eltávolítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hatékonyan működik az egészséges vérképződésre.

Ezen borak kellő időben való használata mellett minden jelenség, mint főfájás, felbőgös, gyomorégés, melyek idült gyomorhajtásnál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használatnál megszűnnek.

Szorulás, kólikafájdalmak, szívméreg, álmatlanság ezen növénybor használata mellett gyorsan megszűnik.

Halvány, aszott, kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vérképzésnek és májbetegségnek a következményei, amelyeket legbiztosabban gyógyít ez a növénybor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést, javítja a vérképződést s a betegnek új erőt szerez, amit számos elismerő és köszönő irat igazol.

A növénybor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszerárakban Zala-Egerszegen, továbbá Zala-Szent-Gróth, Vasvár, Körmen, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Devecser, Kis-Czell, Mura-Szombat, Bellatince, Marczali, Tapolca, Nagykanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely Csabrendek, Sárvár, Nemetújvár, Szentgothárd, Óriszentpéter, Alsólendva, Muraszerdahely, Komárom, Nemesvid, Pápa, Nadasd, Yaspör, Szőc, Baksa, Bak, Pölöske, Zalaszentlászló, Bóba, Középbisztrice, Pincze, Páka, Ujudvar, Nagygrada, Csákány, Simontornya, Tapsony, Kéthely, Nyírad, Ajka gyógyszerárakban illetve fűszerkereskedéseiben, valamint minden nagyobb és kisebb helyen Magyarországon és az egész osztrák magyar monarchiában a gyógyszerárakban.

Utánzatoktól óvakodni kell és csak Ullrich Hubert-féle növ. bor kéréndő.

A zala-egerszegi gyógyszerárak 3 vagy több palack növénybort eredeti áron szállítanak az ország bármely részébe.

ad. 5445/szám tkv. 1901.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

A zalaegerszegi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Keszthely vidéki takarékpénztár végrehajtónak, Viola Mári Csertán Józsefné végrehajtást szenvedő ellen 206 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő, a rádi 264 számú telekjegyzőkönyvben végrehajtást szenvedett tulajdonnál felvett következő ingatlanokra: + 1063/a hrszám alattira 292 korona, + 1076/42 hrszám alattira 428 korona, + 677/b/1 hrszám alattira 128 korona, + 532 hrszám alattira 22 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltek és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi szeptember hó 3-ik napján délelőtt 10 órakor Rádon a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 29 korona 20 fillér, 42 korona 80 fillér, 12 korona 80 fillér, 2 korona 20 fillért készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. c. 48 §-a alatt jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 szám alatt kelt I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A királyi törvényszék, mint tkvi hatóság.
 Zalaegerszeg, 1901. évi július hó 5-ik napján.

Rutich kir. törvszéki bíró.

ad 5334 szám/tkv. 1901.

Arverési hirdetés.

A zalaegerszegi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Zalaegerszegi központi takarékpénztár végrehajtónak Horváth József és neje Szeglet Mária végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében, Lachenbach Pál zalaegerszegi lakos utóajánlata folytán az árverés a zalaegerszegi kir. törvényszék területén levő, a nagykapornaki 16. sz. tkvben + 110. hrszám alatt felvett ingatlanra 858 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverés elrendeltek és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1901. évi szeptember hó 10-ik napján d. e. 10 órakor Nagykapornakon a község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 85 korona 80 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 48 §-a alatt jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 szám alatt kelt I. M. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. c. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Zalaegerszegen 1901. évi július hó 2-ik napján.

Rutich kir. törvszéki bíró.

Egy csoda

Schweiczból.

Alulírott cég utánvét mellett megkeresésre küld bárkinek a kereskedelmi világban eddig nem létezett ár mellett

csak 3 koronáért

vámmentesen egy kitűnő, pontosan járó, 24 óráig eljáró

órát 3 évi jótállással.

Ezen kívül minden megrendelő ingyen kap egy aranyozott, finom óraláncot. Ha az óra nem tetszik, készséggel visszaváltják, vagy az árát visszaküldik.

Schweiczer Uhren-Engros-Etablissement

Basel Horburg (Schweicz).

Ezereknek küldött már teljes meglegedésre.

Malombérbeadás.

A báró Harkányi Károly örökös tulajdonát képező zalaszentgróti turbinás vizimalom, 60 lóerejű vizerővel teljesen új turbina felszerelés és szilipekkel, sima és magas örlésre berendezve, körülbelül napi egy waggon örlőképességgel, megfelelő lakással és mellékhelyiségekkel együtt 6 esetleg 12 évre bérbeadandó. A malom bármikor megtekinthető a helyszínen, hol minden közelebbi felvilágosítás kapható.

Paál Viktor.

urad. számtartó.

Meseszerü

Hihetetlen!

olcsó a mi általánosan kedvelt és számos elismeréssel kitüntetett

10 óra-speciálitásunk u. m.

Finom nickel-remontoir óra, kitűnően szabályozva 36 óráig eljár. I. rendű	K 5 fill.	—
A kedvelt nickel-anker-remontoir, Roszkapf rendszerű	" 8 "	50
Fekete-acél remontoir óra 3 acél köpennyel	" 7 "	50
Fehér fém, kettős fedélű, arany szegélyvel	" 7 "	50
Aranyozott-remontoir 3 aranyos köpennyel	" 7 "	50
Óriási nickel-anker óra	" 0 "	—
Finom ezüst remontoir kettős aranysegélyvel	" 8 "	50
Ugyanaz hőlgyek számára	" 9 "	—
Finom ezüst uri anker óra 3 ezüst köpennyel	" 3 "	—
Ugyanaz tula-ezüstből	" 5 "	—

Mindegyik óra vámmentes legkevesebb 3. tetszés szerinti darab vételénél. Egyes mintadarabok egy koronával drágábbak. Szétküldés a pénz előleges beküldése, vagy utánvét mellett. Nem tetsző darabokat kicserélünk. A mi elismert olcsó áraink már ezer meg ezer órasnak és kereskedőnek jó és biztos keresetet nyújtottak.

Uhren-Engros-Haus

S. Kommen & Cie Basel (Schweiz)

Filiale Bregenz (Vorarlberg).

Levélre 25 fill., levelezőlapra 10 fill., bélyeg ragasztandó.

Előleges jelentés.

BAUER JAKAB

zalaegerszegi szappangyáros

értesíti a nagyérdemű közönséget, hogy szappangyárát eddigi helyéről Deutsch Ferenc hegyi utcai telepére helyezi át, ahol azt jóval nagyobb mértékben kibővíti úgy, hogy a legmesszebb menő igényeket is e téren kielégítheti.

Midőn hálás köszönetét fejezi ki az eddigi kegyes támogatásért, egyttal új vállalatát ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe és hathatós pártfogásába.

Szüretelési eszközeinket szerezzük be idejekorán,

SCHOTTOLA ERNŐ

cégnél

BUDAPESTEN, Fonciere palota.

Legjobb szerkezetű szőlőzúzók, borsajtók, borszivattyúk, erjesztő edényekben, szőlőszedő és válogató lókban legnagyobb raktár és legoicsóbb árak.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

